

SERBSKI · CYRKWINSKI · DŽEŇ

51. serbski ewangelski cyrkwinski džeň 7. a 8. junija w Barće

„Pójće, přetož wšitko je přihowane.“

Sobotu, 7. junija

- 14.00 hodź. zahajenje cyrkwinskeho dnja
přepodaće noweho serbskeho lekcionara
14.30 hodź. kofejowa přestawka
15.00 hodź. přednošk fararja J. Malinka „Liturgija a politika“ – stawizny serbskich agendow

Njedźelu, 8. junija

- 10.00 hodź. swjedźenske kemše z Božim wotkazanjom,
předuje sup. Albert, zdobom kemše za džěći
11.30 hodź. postrowy našich hosći, mjez nimi sakskeho krajneho biskopa V. Kreža
12.00 hodź. wobjed w Bartskej srjedźnej šuli
13.00 hodź. připołdniša přestawka z ludowymi spěwami a přinoškami w srjedźnej šuli
14.30 hodź. kónčna zhromadźizna w cyrkwi z přednoškamiwo serbskim cyrkwinskim žiwjenju
16.00 hodź. zakónčenje cyrkwinskeho dnja

Wšitkich Serbow lubje na cyrkwinski džeň prosymy.

Bože słowo za nas

Nětk zhonju woprawdže, zo Bóh njehlada na wosobu, ale we wšěm ludu, štož so jeho boji a prawje čini, tón so jemu lubi. Jap. skutki 10,35

Romski oficěr Kornelius, kotrehož ewangelista Lukaš mjenuje pobožneho, bohobojazneho a darniweho, je měł wodnjo, popołdnju wokoło 3 hodž., widjenje, zo Boži jandžel jemu rjekny: Korneliuso, twoje modlitwy a twoje smilne dary su před Bože wobličo stupile. Tuž pósćel nětk mužow do Jopy a daj k sebi přińc Šimana, z přimjenom Pětra. Tež Pětr, Chrystusowy japoštoł, měješe widjenje a to tež wodnjo wokoło připołdnja. Z wotewrjeného njebjja přińdze rub dele z howjadami, z džiwimi zwěrjatami a ptakami, Pětr dósta prikaznju, zo by je zarezal a jědl. Pětr pak wotmołwi: Nihdy nic! Ja hišće ženje ničo nječiste jědl njesym. Hlós pak jemu džeše: Štož je Bóh wučisćil, to njebudž tebi nječiste.

A hdyž nětko Korneliusowi mužojo k njemu přistupichu, bě Pětrej jeho widjenje jako přirunanje jasne. Bóh njehlada na wosobu. Bóh njewidži Korneliusa jako nječisteho pohana, ale hlada na jeho pobožnu dušu. Bóh ma spodobanje na tutym romskim oficěru. Tuž stany Pětr a džeše ke Korneliusej. Kornelius bu wukřčeny. To bě za Pětra, rodzeného Žida, zwažliwy

skutk. Židža njesmědžachu žane přecelske kontakty měč z pohanami. Jemu porokowachu, zo je do domu pohana zastupil. Pětr pak měrnje a ze wšej wěstosću swoje zadžerženje zakitowaše. Bóh njehlada na wosobu, ale we wšěm ludu, štož so jeho boji a prawje čini, na tym ma Bóh swoje spodobanje.

Chrystusowa wosada bě puć nastupila do šěrokeho swěta. Bóh je wšón swět lubował, zo by wšitkim pomhane było. Korneliusej bě so słowo dopjelniło: Pytajće a wy namakaće. Wón drje běše pobožny a bohobojazny pohan, ale hakle přez Pětrowe předowanje wón zhoni, zo je Bóh w njebjesach Wótc našeho Zbóžnika Jezom Chrysta. Pobožnaj, dušnjaj čłowjekaj móžeš taj wysoku politisku, rasowu a nabožinsku murju přewinyc a so we wěrje do Jezom Chrysta jako bratraj připóznac.

To so tehdom sta bórže po přěních swjatkach našeje cyrkwy. To so tež džensa stawa, hdyž so čłowjekojo z čistej, dobročiwěj wutrobu zetkaja. Woni njehladaja na rozdžěle, ale pytaja zhromadnje za pućom měra a sprawného dorozumjenja. Bohužel pak slyši-

my a čitamy přewjele wo napjatosćach a krawnej hidže po dalokim swěće a tež w našim kraju. Wukrajnicy, kotřiž su swoju chudušku a njeměrnú domiznu na strašne wašnje wopuščili, zo bychy so w našim bohatym kraju najěsć a mordarstwam wučeknyc móhli, maja pola nas jako njewitani hosćo wjele čerpjeć.

Přeco so hišće w archiwach a mjez ludom pyta za politiskimi zlostnikami zańdženych dobow fašizma a komunizma. Njeskutki wołaja z prawom za chłostanjom, ale ty a ja, mój nimamoj sudzić. To je čezki, jara čezki nadawk sudnistwow. Čłowjek widži, štož je před woćomaj, ale njeznaje wutrobu. Cyle wěsće bychy sudnicy husto hinak sudžili, bychy-li hłubšo do čłowjeka, do wobskoržehého a do wopora, hladać móhli. Njesudž a ty njebudžeš sudženy!

Wosebity a bolostny problem za křescansku cyrkej su džensa sekty zwonka cyrkwy. Při wšěch wótrych a njedobrych napjatosćach dyrbymy wobmyslic, zo so woni sami maja za pobožnych a bohobojaznych. W tutym krótkim rozpominanju njemóžemy rozestajeć, čehodla jich wašnje pobožnosće njemóžemy za prawe připóznac. Dosć bibliskich argumentow mamy přećiwu nim. Jako Bože džěci pak mamy při wšej rozkorje spominać na słowo: Bóh njehlada na wosobu, ale we wšěm ludu, štož so jeho boji a prawje čini, tón so jemu lubi.

Gerhard Wirth

Třeca serbska konfirmacija

Pjata njeđzela po jutrach, 4. meje, bě radostny džen za Budysku ewangelsku serbsku wosadu. Swjećeše so w tamnišej Michalskej cyrkwi znowa serbska konfirmacija. Je zwjeselace, zo so z tym před třomi lětami zahajene wobnowjenje serbskich konfirmacijowtu dale wjedže.

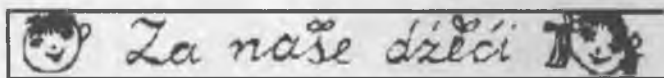
Kaž hižo lońšej, běštej so tež lětušej holće-konfirmandce k temu zdrasćiloj něhdyšu ewangelsku serbsku drastu Budyskeho kraja. Je to wosebje chwalobny skutk, kiž swjedženski raz swjatočnosće wuznamnje powyšša.

Směwy w tajkim rozsudže nimo wobnowjenja křcanskeho sluba zdobom widžeć wurazne wuznaće k swojemu serbskemu ludej. Za tajku zmužitost zašlužitej sebi, zo so tu mjenujetej: Swjećbu konfirmacije přijestej: Elena Cuškec a Lubina Malinkec, wobě z Budyšina.

Nahladnje wulka ličba při wuznych a wosadnych bě so k swjedženskim kemšam zešla. Swjećeštaj je wotmjenje serbski sup. Siegfried Albert a farar J. Malink. Džakownje so tehorunja při wza, zo čitaštej konfirmandce wosadže bibliske teksty za tutu njeđzelu. Swoje předowanje zložil serbski sup. Siegfried Albert na scenje Mateja, 7.

Rozložil při tym, zo skića naš čas wjele pućow, po kotrychž móže čłowjek w žiwjenju kročić. Tež za čas Jezusa je temu tak bylo. Su puće, šěroke, rune a wabjace, po kotrychž so přijomnje chodži, a wjele ludži je tehodla wužiwa. Je pak tež wuskich, horbatych a wobćežnych šćežkow, kiž su mjenje přijomne.

Tak ma so čłowjek w swojim žiwjenju stajnje znowa rozsudzić, komu chce služic. Nadawk křescana je, Božu wolu činić a bližemu služic. Ma wotmołwu na prašenja žiwjenja pytać w Božim słowje. ⇐

Florian lubuje přirodu. Wosebje w nalěcu je rady wonka. Znajе wjele kwětkow, kiž w nalěcu kćēja. Džewjeć kwětkow je w hódančku schował.

fijałka
jatronka
krokus
mlóć

narcisa
pětrkluč
podlěsk
sněhowka
tulpa

J	A	T	R	O	N	K	A	N	S
C	S	F	I	J	A	Ł	K	A	Y
S	A	N	L	I	T	W	B	R	P
K	K	S	Ě	L	D	O	P	Č	Ě
Č	R	U	Č	H	P	R	K	I	T
L	O	P	O	K	O	P	A	S	R
U	K	C	O	C	D	W	C	A	K
T	U	L	P	A	L	Ń	K	S	L
Ń	S	L	H	N	S	P	M	A	U
M	L	O	Č	Y	H	R	J	N	Č

Wjele wjesela při pytanju.

Konfirmacija rěka, so skrućić we wěrje. Bóh chcył k tajkej prócy dać swoje žohnowanje.

Wobrjadej konfirmacije přizamkny so zhromadne swjećenje Božeho wotkazanja z wosadu.

Z tym so konfirmandce zдохom do rjada dorosćenych wosadnych přiwzaštej. Cyła swjatočnosť so hódnyje wobohaći z duchownej hudźbu na piščelach a piščalce.

A. Grofa

Foto: K. A.

Hódny wěčnoh wopomnjeća

Cyły lětstotk hižo je po jeho smjerći zašoł. Dolho hižo wěčny pokoj tutón row pokrywa. Tola Michał Rostok njeje zabyty. Na njeho tu džensa wospjet z česću spominamy. Łužica, z twojeho klina je tež tutón muž wušoł, hódny trajneho wopomnjeća. Z procha jeho wusprócnjeného čěla zběha so hišće džensa slawa jeho mjena.

Nimale polsta lět bě Michał Rostock člon Maćicy Serbskeje. Ota Wićaz spomina 1930 na njeho a praji wo nim: „Michał Rostok běše z česćownym mužom wot tymjenja hač k stopje, w jeho erće njeje nihdy žaného jebanja było, zo běše – hač do njesměrnosće – skromny a njesebičny – prawy Israelit, w kotrymž njeje falša.“

Wón bě jedna z tych jasných hwězdow na přirodospytnym njebyu našeho serbskeho ludu. Z njeznateho hólčeca, kiž znazdala swójeho staršiskeho domu sweru swóje stadło pase, zwrosće česćeny wučer a wuznamny lajski přirodospytnik. Přirodny zajim Michała Rostoka bě jara wulki, mnohostronski. Saha wot njebya hač do hłubinow zemje. Zabeřeše so z geologiju, z mineralogiju, z fyziku a z astronomiju. Najdoslědnjšo drje a najwuspěšnišo pak wěnowaše so botanice a coologiji. A wón zdoby sej wulke zaslužby za dalewuwiće serbskeje spisowneje rěče; wón tworješe serbsku fachowu terminologiju.

Wón běše rostlinar a zwěrinar zдохom. Je hromadził a přeslědžil domjace mokricy, mochi a lišawy. Najdokładnišo pak je wón na systematice domjacych čerňowkow džělał. Wo wšěch swóych slědženskich předmjetach je něšto napisal: nastawčk za serbskeho čitarja abo pojednanje za znajerjow maćizny.

W 19. lětstotku wěnowachu so wosebje tež lajkojo přirodospytej. Woni přislušachu wšelakim powo-

Jubilej Maćicy Serbskeje

W pojutrownym tydźenju woswjeći najstarše serbske towarstwo Maćica Serbska swój 150. załoženski jubilej. Wjele wukrajnych hosći, wosebje zastupjerjo Maćicow z tamnych słowjanskich krajow, bě do Budyšina přijělo. Tři dny so swječeše z wjele hódnyimi zarjadowanjami. Program bě wotměnjaty. Wopriješe wědomostne přednoški, wustajeńcu, literarny wječork, wulět, swjedžensku hosćinu atd. Z wjele hódnych zarjadowanjow chcemy w našim časopisu spomniće je nož na dvě.

Husčanski pomnik

Jubilej zahaji so pjatk popołdnu w Husce. Poswjeći so nowy narowny pomnik za serbskeho wučerja a přirodospytnika Michała Rostoka. Z nim naruna so stara němskorěčna tafla, kiž bě po wjac hač 100 lětach dodžeržana. Wona pak so njezniči, ale chowa so na Husčanskej farje.

Wo nowy pomnik bě so Maćica postarała. Po jeje načiskach zhotowi jón Budyška firma Haase. Płaćili su jón Husčanska wosada, serbska załožba a Maćica Serbska. Pomnik je jednora stela z lužiskeho granita z wołojowym napismom: „Michał Rostock, 1821-1893, Lehrer und Naturforscher“. Po bokomaj je w serbskej a němskej rěči napisana štučka z psalma

104: „KNJEŽE, kaksu twoje skutki tak wulke a kak je jich tak wjele! Ty sy je wšitke mudrje wustajil, a zemja je poľna twojeho bohatstwa.“ Symbol mjetelčki zwurazni horjestawanje po smjerći kaž tež přirodowědne slědženja Rostoka.

K poswjećenju bě so na 40 wosobow zešlo. Husčanski farar hódnočeše w dostojnych słowach wuznam Michała Rostoka za serbstwo, wědomosć a Husčansku wosadu. Z hólcami kurendy bě nazwučował serbski kěrluš „Ach wostań při nas z hnadu“, kotryž přítomni ewangelscy Serbja sobu spěwachu. Po serbskorěčnym spominanju, přednješenym wot předsydy Maćicy dr. Měrcina Vólkela za schorjeného knjeza Krala, so swjatočnosť z položenjom wěнца, serbskim Wótčenašom a narodnej hymnu zakonči.

Na krótkej bjesadze při kofeju we wosadneje žurli předstaji so přítomnym přirodospytnik Christian Schmidt z Huski. Jeho wowka bě Michałej Rostokej do šule chodžila a so lětdžesatki wo jeho row starała. Po wowce je knjez Schmidt, kiž bě wot njeje wjele wo Rostoku zhoñil, hladanje rowa přewzał. Zajim za njón je hižo dale dał do přichodneje generacije. Wón pokaza tež portret Rostoka, kotryž bě molował syn knjeza Schmidta.

Dostojne popołdne w

Husce swědči wo tym, zo wuznamny serbski přirodospytnik njeje zapomnjeny.

Swjedženske kemše

Maćica Serbska je stajnje na to džiwala, zo ewangelscy a katolsky na dobro Serbow zhromadnje džělaja. Bě tehodla wotmyslene, k jubilej wuhotować ekuumenisku serbsku Božu službu. Bohužel to schorjenja knjeza msgr. Měrcina Salowskeho dla njebě móžno. Tak mějachu wobdzělnicy maćičneho jubileja wolić mjez katolskimi kemšemi z přěnim swjatym woprawjenjom w cyrkwi Našeje lubeje knjenje a mjez ewangelskimi w Michałskej cyrkwi. Mnozy wužichu składnosć a wobdzělichu so na woběmaj.

Serbsku Božu službu w Michałskej cyrkwi wuhotowaštaj na česć jubileja zhromadnje sup. Albert a farar Malink. Přěniši bě přewzał liturgiski džěl. W swóym předowanju zwjazaj farar Malink Bože słowo z wopominanjom maćičneho jubileja. Rozložil wuznam załoženja towarstwa před 150 lětami a hódnoty, kiž su narodni prócowarjo w běhu generacijow we wobłuku Maćicy Serbskeje stworili.

Kemšerjow bě něhdže 60. Nimo ewangelskich Serbow z Hornjeje a Delnjeje Łužicy wobdzělichu so tež wukrajni hosćo a někotři katolsky Serbja. T. M.

lanjam, mjez nimi běchu wučerjo abo duchowni. Slědžachu ze žiweho zajima za domjacej přírodu. Slědžachu zdžela samostatnje, zdžela džělachu pod wustojnym nawodom profesionalnych slědzerjow. Běchu to lajscy prirodospytnicy, kotřiž w zańdženym lětstotku wědu wo systematice a biologiji domjacych překasancow najwuspěšnišo množachu. Maćicar Michał Rostok słuša do rjadu tutych zaslužbných lajskich prirodospytnikow. Wón wěnowaše so přede wšěm systematice překasancow. Najwuznamniši wuslědk jeho entomologiskeho slědženja bě cyła kniha, z kotrejž zarjadowa so do kruha wulkich němškich a europskich entomologow. Rostok sta so z mjezynarodnje připóznatym

prirodospytnikom. Wulki džěl jeho džělow je so w jara džělawym prirodospytnym wotrjedze Maćicy Serbskeje čitał. Z duchownym wjednikom běše wón. Wědomostne džělo, kajkež Rostok w jara wobšěrnejměrje wukonješe, žadaše sej wěsće wosebite žiwjenske wašnje: Rěči so z wobdźiwanjom wo jeho cyle wurjadnej skromnosći.

Swoje wobšěrne a njesprócníwe wědomostne a literarne džěla je bjez wšeho pjenježneho zarunanja wukonjał. Běše jenož na duchowne wěcy zloženy, zwonkowne wěcy běchu jemu cyle pódlanske.

Michał Rostok horješe so za potajnosće přírody, pišaše wo nich a pisajo kubaše swój serbski lud.

Wón je našemu ludej njezapomnity. **Jan Kral**

Swjatočnosť při pomniku Michała Rostoka

Foto: priwatne

Jutrownu póndželu 1997 w Bukecach

Dleši čas, to rěka někotre lěta, njejsu w Bukecach hižo byli serbske kemše. Na prawidlownych serbskich wosadnych popódnjach běchu so přítomni zas a zaso prašeli, hač wožiwić serbske Bože služby w Bukecach abo nic. Serbski superintendent, knjez farar Albert, při tym zwurazni, spytajmy to tola, tež hdyž so jenož mała horstka wosadnych wobdžěli.

A kajke wjesele. Nic jedna horsc, ně, štyri poľne horsce kemšerjow so ju-

trownu póndželu na poľ džewječich na serbske kemše zhromadžichu. Spěwachu z nutrnosću a sluchachu zajimowani na předowanje fararja Alberta wo jutrach a wo tym, zo je Chrystus swój row wopuščil a z tym nam nadźiju za naše žiwjenje dał.

Z jutrownej radosću so wšitcy po kemšach rozřohnowachu sej slubjo, so na dalších serbskich kemšach znowa witać a druhich znatych sobu dobyć.

R. K.

Nosačanski farar Michał Domaška (1820-1897)

„Naše serbstwo z procha stawa...“ Štó njeby znał tutón spěw a přispomjenje: Ow, kak by so to próšilo, hdy by serbstwo z procha stawało! Mjenje znate je, zo je spěw spisał wokoło lěta 1845 student teologije Michał Domaška w nadźiji na wozrodženje serbstwa a zo bě přez cyły lětstotk často zaspěwane narodne wuznaće.

1820 w Komorowje pola Rakec narodženy burski syn Michał Domaška zahori so za serbsku wěc w kruhu přečelow na Budyskim gymnaziju. Zhromadnje z nimi založi 1839 přenje serbske gymnazialne towarstwo. Něšto lět pozdžišo, hdyž bě pomocny duchowny w Delnim Wujědže, zapřimny sobu do wulkich podawkow w Budyšinje: Založi sobu Maćicu Serbsku a Serbske kandidatske towarstwo, wudžěla sobu Wulku próstwu Serbow na sakskeho krala.

Wot lěta 1849 hač do swogeho wotchada na wuměnk 1892 běše farar w Nosaćicach. Tež tam na mjezy serbskeho kraja wosta swěrný narodnemu zmyslenju. Michał Domaška słuša k wulkim postawam ewangelskich duchownych 19. lětstotka. Njeje drje tajkeje slawy nabył kaž jeho najlěpši přečel Jaroměr Hendrich Imiš. Jeho dary běchu hinašeho razu. Běše čas žiwjenja njewšednje plódný kěrľušer.

Spočatnje wozjewješe swoje twórbje w nowinach a časopisach, pozdžišo je wuda we wjacorych knihach. Z nich su najwuznamniše dwuzwjazkowe „Zionske hłosy“, kotrež běchu tak požadane, zo dyrbeše so přeni džěl trójce nakładować. W nich wozjewi nimo swogich tež basnje něhdže 50 dalších, zwjetša ludowych basnikow. Njeje kěrľuše jenož zezběrał a wotpisał; dyrbeše wjele z nich tež porjedzić a předžělać. „Zionske hłosy“ běchu př-

Nosačanski farar Michał Domaška Foto: archiw

nja antologija serbskeho basnistwa, kotraž do džensnišeho po wobjimje a kwalitće nima swogeho runjeća. Džensa je zabyta. Nabožny duch, w kotrymž Serbja 19. lětstotka myslachu, je nam na kóncu 20. wěka cuzy.

Michał Domaška měješe wulku swójbu z džewječ džěćimi. Wo nje starašej so mandželska Hana, rodžena Wjelic ze Šekec, a služowna. W maľej Nosačanskej wosadze ze snadnymi dochodami dyrbeše wulka fararjec swójba hospodarić. Michał Domaška spytaše so dóstać na wjetšu faru z lěpšej mzdou. Přizjewi so do Hrodžišća - podarmo. Wosta chudy farar w maľch Nosaćicach.

Wosom z džewječ džěći wotrosće. Džowka Greta wuda so na fararja Mateka w Barće, Marja na wučerja Vogta w Budyšinje, Madlena na wučerja Strehlu w Kanecach pola Hodžija, Kata wosta njewudata. Ze synow Marćin jako student duchownstwa zahe zemře a bu w Ketlicach pochowany. Gerhard sta so z překupcom, wikowaše z karpami w Danskej a Francoskej; jeho potomnicy su žiwi w Šwicarskej. Jurij bu wučer we Łuze a wojowaše po přenje swětowej wójnje raznje na stronje sakso- ↵

3. schadžowanje 24. krajneje synody wot 11. do 15. jutrownika 1997 w Drježdźanach

Hłowna tema tuteho schadžowanja bě: Přichod wosady – wosada w přichodze

Što je jej trjeba k zarjadowanju? Što je jej trjeba k rozwiwanju?

swěrných Serbow. Najbóle po stopach nana kročeše Moric Domaška, duchowny w Budestecach a přeni serbski wyši farar.

Před sto lětami zemřel Michał Domaška. Jeho wnučka, lětsa w januaru zemřela Hanka Rejslerjowa z Budestec, je dopomnjeće na jeho zawostajila.

„Hdyž so narodźich, bě džěd hižo džesać lět njeboh. Znamu jeho jenož z toho, štož so w swójbje powědaše. Bě z fararjom Imišom-Hodžijskim jara spřečeleny. Je wudał „Zionske hłosy“, hdžež su wosebje wjele spěwow wot njeho wozjewjene. Tež w Spěwarskich su jeho kěrlušy. Džěd měješe přeco něšto k pisanju při sebi, zo by štučki, kiž jemu Bóh darješe, hnydom napisać móhl. Pěsnješe wšudže, chodžo za pluhom – wón měješe tola tež ratarstwo – abo wječor we ložu. Mam hišće wjele kěrlušow, napisanych wot njeho sameho.

Wosom džěci bě tam w Nosačanskim farskim domje, poprawom džewjeć, jedne bě wumrělo. Jara wjele pjenjez njebě. Hdyž jerja mējachu, dyrbyeše jedyn za džesać ludźi dosahać. A hdyž měješe džěco narodniny, dósta šalku z njezapomničkami, ale smědžeše ju jenož tak dołho měć, doniž přichodne džěco narodniny njeměješe. W swójbje bě wjele wjesela a wulka lubosc. Hakle před krótkim powědachu mi ludžo, kiž pochadźachu z Nosaćic, kak běchu jich starši w nuzy husto do farskeho domu šli po krjepki abo dobru radu.

Woni su so jara lubo měli, te wosom džěci w Nosaćicach. Hač do smjerće su Domašec sotry a bratřa jara hromadže dźerželi.

Wowku mējach tež jara lubo. Wona je pola nas bydliła, doniž njeběch pjeć lět stara. Sym přeco jenož prajiła: luba złota wowka. Wona bě tak jara lubosće poła. W džewjećdzesatym lěće je wumrěła w Barće pola swojeje džowki, kiž bě na fararja Mateka wudata.“

Trudla Malinkowa

Po tym zo bě so pjatk we wuběrkach džělało, zeńdžechmy so přichodny džěń w plenumje. Jako přenje rozpominaše farar na w. Christoph Rychtar wobchadnu řeč japoštoła Pawoła na staršich w Efezusu. Tam dže hłownje wo nadawki a stejnišćo cyrkwinskih wjednikow, zo maja na sebe a na wosadu kedźbować a ju pasć, zo sej nježadaja drohotne kubla, ale zo sebi sami žiwjensku potrebu zasuža, zo dyrbi so wosada škitać před torhacymi wjelkami a před ludźimi, kotřiž chcedža Bože słowo zwjerćeć.

Na to přizamknychu so pjeć přednoškow z wida wšelakich cyrkwinskih runinow.

Najprjedy porěča Anett Geyer, mloda chorobna sotra za džěci a člonka cyrkwinskeho předstejičerstwa wulkeje wosady z nowotwarskim džělom w Kamjency. Wona wuzběhny važnotu wšitkich cyrkwinskih sobudžělaćerjow, wosebje tež čestnohamtskich. Wosadni trjebaja dušepastyrskosoby, kotřiž maja tež tróšku časa za nich. Dyrbi so bóle za formami pytać, zo móhli so nowe stawy lěpje we wosadze zažiwić. Nic naposledk dyrbjeli cyrkwinske pjenjezy dospólnje we wosadze wostać.

Zdruha porěča Alfred Schneider, kowar a předstejer cyrkwinskeho předstejerstwa w Holmsdorfe wosrjedź brunicyowych jamow južnje Lipska a předsyda wokresneje synody w Bornje. Wón nam powědaše, kak dobre a wkwěwajace cyrkwinske džělo so w tutech małych wosadach tam stawa, byrnjež je so w poslednich 60 lětach ličba wosadnych jara pomnjejšila. Runje tute małe wosady trjebaja kedźbnosc a podpěru.

Střeća porěča wyši krajnocyrkwinski rada dr. Christoph Münchow z Drježdźan. Wón wuchadžeše z mysle: Cyrkej trjeba wosadu, ale wosada trjeba tež cyrkej. Na jednej stronje trjeba wosada efektiwne zarjadowanja, ale na druhej stronje wosebje duchowne impulsy. Dokelž njemóže wosada wšitko činić, je nuzne, zo so čěžišća kład. Wažne by było, zo so znajmjeńša jedyn misioniski nadawk předewza.

Farar Schubert z Neukirchena pola Werdau so wupraji za to, zo so wosadam woprawdžity powabk za lutowanje da, zo so poľnje do financneje zamołwitosće zapřahnu a zo wosady z dobrym cyrkwinskim předstejerstwom njesměli so zjednočić, lěpje by sotrowski cyrkwinski počah był. Zarjady nad wosadami měli charakter poslužnistwa měć. Tuchwilu maja hišće přewjele zamołwitosće.

Skónčnje porěča Lubijski superintendent Slesazec za srjedźnu runinu. Wón wuzběhny wosebity wuznam zarjadnistwa jako pomoc za sobudžělaćerjow, kotřiž dyrbjeli w přenim rjedže dušepastyrskosoby džělo wukonjeć.

We wuběrkach wuradžowaše so popołdnu wo přednoškach, a wječor předstajich so wuslědki w plenumje.

Kublanski wuběrk namjetowaše, list z próstwom na wokresne synody poslać, zo bychu so dobre nazonjenja w džěle z nowymi formami wosadneho džěla a w zhromadnym džěle z wosadami hromadźili a potom w dalšim kroku wšitkim druhim wosadam zdžělili. Namjet so wot synody schwali. Cyłkownje wuzběhny so wuznam wosady a jeje samozamołwitosć. Při wšěm nuznym lutowanju

njesmě so misioniske džělo zanjechać, wjele bóle je nuzne, zo cyrkej we wsy wostanje a zo so za móžnosćemi pyta, kak móhl so ewangelij rozpřestrěć a kak móhla cyrkej zaso rosć. W přichodze dyrbjaja wosady a wosadni wjace hromadže džělać.

Postrowne słowo smy tež zaso wot ewangeliskeje cyrkwyje Čěskich bratrow slyšeli. Tónkróć bě magisterka Monika Žárska z hosćom. Ruska fararka Inessa Thierbach z Orjenburga, kotraž je w prezidiju synody europskeho džěla Ewangeliskeje cyrkwyje Ruskeje, postrowi synodu.

Njedzeli dopołdnja běchmy kemši w Drježdźanach-Friedrichstadt w Matejowej cyrkwi. Před džesać lětami bě so wona zaso znowa poswjećila, po tym zo bě so 1945 wotpaliła. Biskop Kreß nam předowaše wo pastyrju a zhubjenej wowcy. Dopołdnja slyšachmy rozprawu wo konferency za swětowe misionstwo a ewangelizaciju w brazilskim měsće Salvadorje wot direktora Lipsčanskeho misionstwa fararja Petera Große. W tutym měsće běchu wot 16. hač do 19. lěstotka najwjetše wiki njewólnikow. Něhdže 10 mio čłowjekow su so tam předali – bolostny džěl swětowych stawiznow. Misionarjo su so jara zasadželi, zo by so njewólnistwo wotstroniło. Křesćenjo najwšelakorišich kulturow su na konferency wo tym přemyslowali, što mělo so za přichod wuchować. Tři dyпки mjenowachu so: skromnosć, solidarita mjez čłowjekami a wupřestrěwanje nadžije.

W přichodze měli so křesćenjo bóle mlodostnym přiwobročić a jich bóle jako aktivnych partnerow wobhladować.

Dale slyšachmy wot ⇨

direktora Diakonije Joche-na Bohla rozprawu wo džěle we zańdženym léće. Wón skedźbni wosebje na to, zo zloža so džělo tež w přichodźe na ewangelij, zo wostanje česćownosć před žiwjenjom na každy pad jara wažna, zo trjebaja so tež pjenježne dary dale nuznje a zo zwólniwosć křesćanow, w Diakoniji sobu džělać, wažny fundament je.

Socialno-etiski wuběrk rozprawješe, zo budže so hač do nazymy ze stejnišćom rady Ewangeliskeje cyrkwyje Němskeje a Němskeje biskopskeje konferency (katolskeje cyrkwyje) zaběrać a namjety předpołoža, kak móža so mysle do wosadow njesć a što mělo za našu cyrkę sčěhować. W dalšej rozprawje so wuběrk k problemej „Eurofighter 2000“ wupraji.

Wo nowym cyrkwinskim zakonju za přidźelenje pjeněz (Zuweisungs-gesetz) je so intensiwnje přemyslowało, prjedy hač so přiwza. Podobnje bě z dodawkom za zakon fararjow. Synoda je přiwzała namjet, zo so redukuje financny plan za 1998/1999 wo 15 procentow, dokelž spadnu dochody přez cyrkwinske dawki a wot EKD wo tajki podźěl.

W dalšim namjeće džěše wo bosniskich čěknjen-cow z „Republiki Srpskeje“. Wuběrk, kiž je so wot nazymy 1996 sem z twarjenjem krajnocyrkwinskeho zarjada zaběrał, namjetowaše synodze, zo so žane nowe twarjenje njetwari. Namjet so přiwza. W času lutowanja by to wopačny signal był.

Město zamordowaneho wyšeho krajneho radźičela Adolpha bě so do EKD-synody farar Harald Bretschneider wolil. Do teho bě so wón wot cyrkwinskeho wjednistwa jako naslědnik Rolanda Adolpha w krajnocyrkwinskim zarjedze wolil.

Da-li Bóh, budže nazym-ska synoda wot 14. hač do 18. nowembra.

synodala **Handrij Wirth**

Nalětnja synoda Ewangeliskeje cyrkwyje šleskeje Hornjeje Łužicy

Tuto léto zetkachy so synodalajo wot 11. do 13. apryla k nalětnjemu schadźowanju we Wojerecach.

Wsrjedzišću schadźowanja jednachmy wo młodźinu, přetož młodźina woznamjenja přichod, tež za cyrkę. W 17.00 hodź. swjećachmy w Martina Lutherowym Kingowym domje kemše, kotrež wuhotowachu młodźinski farar, chór Wojerowskeho Johanneuma pod nawodom kantora Lene a młodźinska band z Jänkendorfa pola Niskeje.

Před Kingowym domom steješe dospołnje wuhotowany bibliski mobil, kiž bě naša krajna cyrkę kupila. Wón wobsteješe z bydlen-skeho woza a małego busa jako čahace jězdźidło, kotrež ma w meji na pućowanje hić a so w Estiskej za biblisko-misionariske džělo zasadžić.

Za bibliski mobil zběra-chu a zběraja so hišće pjenjezy, dokelž njeje hišće zapłaćeny. Jězdźidło přewo-dzacy farar wupraji na kemšach postrowne a džakow-

ne słowa w mjenje Estiskeje ewangeliskeje cyrkwyje.

Sobotu wuradźowachu wjednistwo cyrkwyje, synodalajo a młodźina zhromadnje wo džělawosći. Tež tu džěše wosebje wo lutowanje. Rozrisanja so pytaču, kak móhlo so ze zbywacymi pjenězami hišće najlěpje džělać. Při tym hraješe tež čestnohamtske džělo jara wulku rólu.

Wuradźowachmy tež wo serbskich kemšach. Tute swjeći w našej krajnej cyrkwi serbski superintendent knjez Albert z Budyšina, kiž je staw sakskeje krajnej cyrkwyje. Zo by so tuto džělo hišće polěpšilo, su wujasn-jowace rozmołwy ze wšěmi wobdźělenymi trěbne.

Njedzelu dopołdnja wo-lachu zwony cyrkwinske wjednistwo, synodalow a hosći do Janoweje cyrkwyje kemši, a popołdnju wobzamknjachu so hišće wažne rozsudy. Něhdze w 17.00 hodź. skónči naš biskop, knjez Klaus Wollenweber, z nutrnosću nalětnju synodu.

Günter Wenk

Foto: K. A.

Spomnjenka

Jako w jednym z měrcow-skich čisłow Serbskich Nowin lube spominanje na njeho čitach a k temu jeho wobraz wuhladač, njechaše so mi wěrić, zo wón to woprawdže je. Tajkile so mi wón njeje w pomjatu zachował, tónle wjac hač džewjećdzesatlětny starc. Ja běch jeho zeznał w léće 1954, tehdom bujemurunej pošta lět. A njeznajach jeho hinašeho hač witalneho a nimale přeco wjesoleje mysle, tehle mi so zda naj-bóle serbskeho ze wšitkich serbskich šoferow, kotrychž mějachmy něhdy wokoło Domowiny a w serbskich institucijach cytu črjódku. Tež Pomhaj Bóh je pisajo wo jeho chowanju na Tuchorskim pohřebnišću na njeho spominał. A ja chcu, štož sym sej wo nim spomjatkował, dodać.

Maksa Bartka běch posledni króć na serbskim cyrkwinskim dnju w Bukecach dožiwił. To drje bě něhdze w sydromdzesatych lětach, hejzoli so njemylu. Běch sej, pobywši doma w Serbach, z nanom do Bukec dojeł. Nadobo so tam Maks Bartko na kemšach zjewi, hromadze z nim tež dalši prjedawši přistajeny serbskeje čišćernje Pawoł Koban. To bě za nas třoch wutrobne witanje po telko lětach a potom při kofejpicu rjana bjesada wo „starych časach“. Za mnje bě tele zetkanje tež překwapjenje a zwjeselace dopóznaće, zo tež wonaj do horstki swěrných ewangeliskich Serbow slušataj. Něhdy, w strašnych a přewšu měru njetolerantnych pječ-

Přeprašenje na 27. němski ewangeliski cyrkwinski dzeń w Lipsku

Lubi čitarjo, kaž hižo wěsće, budže wot 18. hač do 22. junija 27. němski ewangeliski cyrkwinski dzeń w Lipsku. Dokelž so tutón swjedžen w našej krajnej cyrkwi wotměje, budžemy tež jako ewangelscy Serbja Hornjeje a Delnjeje Łužicy sobuskutkować.

Pjatk, 20. junija, předstajimy so pod nawodom fararja Jana Malinka wot 17.00 do 19.00 hodź. w awli Theodora Körneroweje kaserny na Jonna Schehrowej hasy pod temu „Słowjanska mjeńšina so předstaji: drasty, naložki a stawizny.“ To je w Lipsku-Gohlisu pola Wujednawanskeje cyrkwyje we sewjerowuchodnym směruje wot centruma ze S-železnicu č. A směr

Markranstädt hač k zastanišću Coppiplatz.

Sobotu, 21. junija, budžeja serbske kemše w 16.00 hodź. w hrodowej cyrkwi w Lützschen, Schloßweg 4. Je to wot centruma z nadróžnej č. 11 do směra Schkeuditz hač k zastanišću Lützschen.

Wot 18. do 22. junija budžemy sobu na wikach možnosćow w Messehofje južnje pódla Stareje radnicy w 2. poschodze.

Jeli sće Wy w Lipsku, přińdźće prošu tež na naše zarjadowanje, wosebje pak na serbske kemše, na kotrychž budžetaj serbski superintendent Albert hornjoserbsce a bratr farar Frahnów delnjoserbsce předować.

džesatych lětach džě njebě z wašnjom, tež nic na serbskich zarjadach, zo něchtó swoje křescanske zmyslenje abo swoju swěru napřečo cyrkwi tak bjezewšeho zjawnje wuznawaše. Porno temu so wšelacy, kotřiž tež z křescanskich swójbow pochadžachu, ze swojimi antikřescanskimi nahladami hordžachu a wěru a cyrkej hanjachu a tamachu. Symjo, kotrež woni wusuwachu, njeje nam žane dobre plody přinjeslo.

Tajcy jednori ludžo pak kaž naš serbski šofer Maks Bartko běchu nam mladym Serbam we wšelakim nastupanju z dobrým příkladem. Njezapomnite wostanu za mnje jězby z Maksom Bartkom po Serbach, wosebje do holanskich kónčin. Tak so dóstach z nim do Čelnoho, do Wochoz, Krynhelca, Wuskidže a što wě hdže dale, hdžež hišće nihdy pobył njeběch a hdžež njebě serbstwo hišće cyle wotemřete. Wšudžom je so Maks Bartko nanajlěpje

wuznał, nic jenož na dróhach a pučach, ale tež mjěz ludźimi.

Dwójce, wěm so dopomnić, jědzech z nim tež službnje do Berlina, při čimž bě wězo přewšo wabjace, móc skradžu přez „zelenu hranicu“ sej tež do tamneho Berlina dóńc a so tam do syteje wole wšeho teho nahladać, štož pola nas njebě dóstać, a sej tež maličkosć popřeć. Po puću, hdyž njebě nihtó z „wyšich“ pódla, njeje naš Maks jenož serbske spěwy zanošował, ale so tež huntorił na hluposće a njekmanosće časa.

Awta, z kotrymiž Maks Bartko něhdy jězdžeše a serbske nowiny a serbskich ludźi wožeše, běchu zwjetša stare dočepaki, z lěpšimi a nowišimi smědžachu družijězdźić. Wón pak, tale swěrna serbska duša, bě nas přeco derje šoferował a bě tež swoje napinace a zamołwite džělo z wjeselom a lóštom dokonjał. Ja na njeho rady spominam.

Hinc Šořta

Z CYRKWINSKEHO ŽIWJENJA

Partnerska pomoc

Drježdžany (epd). Z něhdže 770 000 hriwnami su sobudželačerjo sakskeje krajneje cyrkwe a diakonije w zańdženym léce hlowno- a čestnohamtskich sobudželačerjow w 27 wukrajnych cyrkwjach podpěrowali. Pjenjezy su so předewšěm ewangelskim cyrkwjam we wuchodnej a južnej Europje přepodali, zdžěli wyši cyrkwinski rada Michael Karstädt 25. apryla w Drježdžanach. Z lěta 1993 su so z tym we wobłuku akcije „Ewangelska partnerska pomoc“ 3,6 milionow hriwnow ze Sakskeje darili. W cylej Němskej su cyrkwinsky sobudželačerjo w tym času wjace hač 34 milionow hriwnow darili. Z tutymi darimi ma so hospodarska nuza wolóžić, kotraž tež cyrkwinski sobudželačerjow potrjechi, přispomni Karstädt. W krajach kaž w Grjekskej, Italskej, Španiskej a Portu-

galskeju jenož małe ewangelske wosady, kotrychž twarjenja zdžěla rozpaduja.

Nowy naslědnik

Harald Brettschneider, dotalny direktor Drježdžanskeho měšćanskeho misiona, je so jako naslědnik za zamordowaneho wyšeho krajneho radzičela Rolanda Adolpha powołał. Do jeho zamołwitosće słuša tež Hornja Łužica.

Antikska měšćanska murja wotkryta

Jerusalem (epd). W bibliji naspomnjenu hobersku měšćansku murju su archeologojo w Jerusaleme wotkryli. Wona wobsteji po israelskich nowinskich powěsćach wot 25. apryla z mójnych nječasnych kwadrow, kiž su hač do dweju metrow dołhe. Hač dotal njeje so w tutej wulkosći ničo namakało, štož by so jim runało.

Foto: K. A.

Powěsće

Ostrava/Česka. W swojej domiznje je 25. měrca wumřěl luby přećel Serbow dr. jur. Alois Vymlátíl w starobje 80 lět. Tuta zrudna powěsć dóńdže do redakcije PB. Knjez dr. jur. Vymlátíl je jako prawiznik pola českeje železnicy džělał a jako tajki wosebje słowjanski swět zeznał. Tehodla je tež Łužiskim Serbam jara přichileny był. Žarujemy wo droheho přećela.

Zhorjelc (epd). Wyši konsistorialny rada Norbert Ernst bu 23. měrca na wuměnk rozžohnowany. 63lětny teolog přišušeše konsistorijej wot 1. 1985 jako hlownohamtski člon a bě do teho tři lěta nimorjadny konsistorialny rada. Ernst pochadža z Niskeje a bě po swojim wikariaće w Rei-

chenbachu wot 1958 do 1973 za fararja w Gersdorfje. Tam skutkowaše tež wot 1973 do 1985 jako superintendent za cyrkwinski wobwod Reichenbach.

Drježdžany (epd). 16. měrca rozžohnowa so wotrjadnik za socialne služby sakskeje diakonije knjez Eberhard Pampel na wuměnk. Teologa bě 21. měrca swoje 64. žiwjenske léto zakončil. Wón bě wjednik Drježdžanskeho měšćanskeho misiona a předstejer diakoniskeho doma Moritzburg, prjedy hač džělaše wot 1988 jako wyši wotrjadnik Zjawne služby w diakoniskim zarjedze Radebeul. 1995 přewza za někotre měsacy komisarisce wjednistwo Diakoniskeho skutka.

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Rakec. Wot lětušeho nalěca w našej wosadze bacyony tak pilnje džěcatka nošachu, zo naša baba swoje zastojnske džělo pěši chodžo wjace dokonjeć njemóžeše. Dokelž sebi wona wóz a konja kupić nochcyše, sebi dwojokoło zapisa, a wona nětko kaž wětřik z jeneje wsy do druheje šwórći. Poslednje njedzele wšak je dyrbjala swojemu worclowemu konikej chwilu swječić dać, dokelž so wón přez błócane puće njemóžeše dobyć. Tuž při poslednim deščikojtym wjedrje nic jenož naši ratarjo, ale tež wbohe njedzelniče jara skoržachu; přetož baba njemóžeše jim tak spěšnje kaž prjedy swoju nuznu pomoc skičić.

SN, 29. meje 1897

Z Jawory. Srjedu tydzenja wječor tudomny žiwnosćer Krawc z Kamjenca domoj džěše, sebi tam mjaso, kolbasu atd. k zběhanskemu swjedzenjej swojeho noweho domskeho nakupiwši. W lěsu njedaloko tonoweje hory jemu nadobo dwaj čłowjekaj napřečo stupištaj, wołajcy: „Pjenjezy abo žiwjenje!“ Město pjenjez pak nadpadnjeny blišemu z teju slěpcow ze swojim tołstym kijom někotre sadžaki z tajkim wotmachom na chribjet nasadza, zo so tón na zemju wali, a tež jeho kumpana, kotryž jeho ze šmutajcu do wobliča prasny, so wón zbožownje wobró. Škoda jenož je, zo nadpadnikow hač dotal nejisu zasłapać móhli.

SN, 12. junija 1897

Cyrkej w Barće.

Foto: priwatne

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Serbska přédarska konferenca. – Domowina-Verlag GmbH, Tuchmacherstraße 27, 02625 Bautzen. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Jerjowa 15, 02625 Budyšin, tel. 03591/481280. – Sadžba: Serbske Nowiny Budyšin, čísć: Serbska čísćernja twzr w Budyšinje. – Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 85 550 000

Andrzej Lorenc

Wopor

Stanył sym ja a woprował Knjezej džen. Jědl sym z nim, džěłał za njeho, wusnył w nim. Był sym w nim tak kaž Wón je přeco we mni.

Přeprašujemy

01.06. – 1. njedźela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

07.06. a 08.06. sobota a njedźela

Serbski cyrkwinski dzeń w Barće

12.06. – štwórtk

14.00 hodž. wosadne popoždnje w Bělej Wodze (sup. Albert)

14.06. – sobota

15.45 hodž. wosadne popoždnje w Drježdžanach (sup. Albert)

15.06. – 3. njedźela po swjatej Trojicy

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

21.06. – sobota

16.00 hodž. kemše w hrodowej cyrkwi w Lützschena (hornjoserbsce, delnjoserbsce a němsce; předar Frahnaw a sup. Albert)

29.06. – 5. njedźela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše w Njeswaćidle (farar na w. Feustel)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)

14.00 hodž. kemše we Wojerecach (sup. Albert) po tym bjesada

16.00 hodž. „Kritika wutroby“ (zhromadny program ze Zwjazkom serbskich wumělcow)

05.07. – sobota

14.00 hodž. wosadne popoždnje w Hodziju (sup. Albert)

06.07. – 6. njedźela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

13.30 hodž. kemše w Budestecach (sup. Albert)

18.00 hodž. kemše w Smječkecach (sup. Albert) po tym bjesada